Kirik 150
Kogudus 350

SÕNAD JA TEOD

EELK TALLINNA TOOMPEA KAARLI KOGUDUSE KUUKIRI OKTOOBER 2021 NR 10/118

Niikaua kui püsib maa, ei lõpe külv ega lõikus, külm ega kuum, suvi ega talv, päev ega öö. (1Ms 8:22)

Suvekuud on lõppenud ning käes on oktoober. Talveks on salvedesse varutud erinevaid metsa-, põllu- ja aiasaadusi. Nii nagu looduses tuleb inimese eluski praegusest hetkest kaugemale vaadata ning vilja kandmise heaks eelnevalt ettevalmistusi teha – plaanida ja korraldada, külvata ja lõigata, kasta ja kitkuda.

Mida aga oleme külvanud ja kuidas hoolt kandnud oma hingepõllu eest? Või kui palju on tänasel päeval meie vaimuelus seda, mis kannaks juba siin maises ajas ja ruumis head vilja? Kuidas kasutame Issanda poolt antud mõistust, meeli ja võimeid, tehes seda nõnda, et tooksime juba täna kogu oma eluga tänu ja kiitust Talle, kõige Loojale? Või kuidas teenime oma aja ja annetega teisi? Mida teeme selleks, et kasvaksime Issandale lähemale? Ja kuhu edasi? Mis tuleb pärast inimlapse elupäeva ja -ööd, tema elusügist? Küsimusi on ju lõputult ning oleneb paljuski sellest, kui kaugele inimlaps vaadata tahab ja milliseid valikuid homse peale mõeldes teeb, mida oluliseks peab.

Issandale on loomuomane anda, jagada heldelt ja lausa pillavalt. Ta annab meile eluks vajaliku, milles võime näha ja kogeda Tema juhtimist ja tahet, jumalikkust, kirkust ja vägevust. Tema suured imed ja igapäevased annid on kingitused, mida Ta oma armastusest jagab. Ja siiski võivad inimese silmad olla Issanda heldusele pimedad, argipäeva väikesed imed jääda täiesti harjumuspärasteks, mis iseenesestmõistetavalt inimellu kuuluksid. Inimene võib isegi Issandat mõne asja eest tänada, kuid jääda seejuures siiski iseendasse lõksu, püüdes Issanda eeski oma tahtmisi õigustada ja isekaid soove läbi suruda.

Olla aga Issanda oma, Teda olevas ja tulevas usaldada ning Tema kõigevägevusse uskuda eeldab järjepidevalt oma jõu ammutamist Tema allikaist ning paluda Tema tahtmise sündimist ka kõige pisemas. On oluline ikka ja jälle võtta aega järelemõtlemiseks, et mõista, mis on inimesest ja mis Jumalast, mis teeb meid rikkamaks ja mis mitte, mis vabastaks hingekammitsaist ning tooks meid Temale lähemale ja mis mitte. Selle jaoks aja võtmine ei ole ajaraiskamine, vaid väga oluline mõistmaks kui palju on Issand teinud ja jätkuvalt meie heaks teeb.

Kord tuleb igal inimesel Issanda palge ette laiali laotada kogu oma maine elukangas, selle puhtamad ja plekilisemad, kortsunud ja kulunud, parandatud ja kokku traageldatud paigad. Siinkohal pole küsimus niivõrd hirmus viimse kohtupäeva ees, vaid selles, millised on meie elukanga lõimed ja millega, ja veelgi enam, kellega koos oleme kangast kudunud ja kes seda koos hoiab. Ristimises oleme ühte seotud Issandaga, kangalõimedena oleme osakesed Jumala perekonna suurest kangast. Inimese ja Jumala lepitajana on Jeesus ühtaegu nii kangas kui ka kangur, Ta on nii põhjus kui ka eesmärk, et meid kõiki Temas ühte seotakse ja ühes hoitakse nii siin kui kord ka igavikus.

Otsigem elu argipäevis, olgu see ka kõige hallim või vihmasem põhjust öelda tänu Jumalale. Tänu Jumalale elu väikeste ja suurte imede eest! Tänu Jumalale pere ja laste eest, Kaarli koguduse ja kooli eest, usuõdede ja -vendade eest! Tänu Jumalale, et meil ei tule oma elukangast üksi kududa, vaid et Tema on iga päev meie juures ajastu lõpuni. Tänu Jumalale, et meie elu ei piirdu ainult selle aja ja ruumiga, vaid et Issand tahab meile anda hoopis palju rohkem kui täna oma käes hoiame. Kõige, kõige eest ma ikka tänan, Issand, üksi Sind!

Koguduse abiõpetaja Kaisa Kirikal

SÜGISESED REMONDITÖÖD KIRIKUS

Kaarli kirikus toimuvad sel sügisel olulised remonditööd:

1. **kellasüsteemi restaureerimine** ning **mehhanismide kaasajastamine** (Rootsi kuninga kingitud põhjapoolse torni pronkskell aastast 1696, lõunapoolse torni teraskell aastast 1870 ja idaküljе ajanäitaja) (kogumaksumus 11 490 €)
2. **lääneseina sokli restaureerimine** (kogumaksumus 57 600 €)
3. **orelirõdu välimiste akende restaureerimine** (11 520 €)

Tööde kogumaksumus on 80 610 €.

Tallinna linn toetab projekti 74 667 €-ga, ülejäänud osa on koguduse kanda. Lisaks tasub kogudus ehitusjärelvalve kulud.

Septembri teisel nädalal alustatigi **Kaarli kiriku kellasüsteemi restaureerimise** ning mehhanismide kaasajastamistöödega. Ette võetakse praeguse Kaarli kiriku vanim osa, Rootsi kuninga kingitud põhjapoolse torni pronkskell aastast 1696, lisaks lõunapoolse torni teraskell aastast 1870 ja idaküljе ajanäitaja.

Töid teostab Mäeväli Orelitöökoda OÜ, kelle meistrid on teostanud ka kiriku Walckeri oreli remondi.

Kaarli kirikule on aastakümnete eest paigaldatud tornikellade

Foto: Külli Saard

elektriline süsteem, mille kohta kahjuks puuduvad seadistusjuhised. Praeguses olukorras tuleb need elektriseadmed välja vahetada uute seadmete vastu. Kahes tornis paiknevaid kirikukelli lüüakse praegu endise mehhaanilise ajanäitaja vasaratega, mis nüüd asendatakse magnetvasaratega, mida saab edaspidi juhtida programmkellaga.

Lõunatorni 1870. aastal valminud teraskell on algusest peale varustatud vabalthelistamise võlli ja laagritega, mis praegu on blokeeritud. See süsteem korrastatakse käsitsihelistamise võimalusega ja lisatakse ka elektriline helistamismasin.

Altaripoolsel fassaadikellal töötab praegu vaid minutiosuti. Kellale paigaldatakse uus osutimootor ja sihverplaadile keskava klaas.

Toomas Mäeväli: "Tornikelladega töötamine on olnud alati füüsiliselt väga raske ja objektid on reeglina väga keerukad. Samas on kelladega töötamine suurt emotsionaalset naudingut pakkuv ja aastate möödudes varasemaid süsteeme hooldamas käies on näha endiselt inimeste siirast rõõmu kirikukellade helinast."

Septembri esimesel poolel jätkati ka **lääneseina sokli restaureerimistöödega**, mis algasid 2018. aasta mais ja siis korrastati müürisokkel 10 meetri ulatuses.

Tööde käigus eemaldatakse katkised sillutisriba plaadid, eemaldatakse kahjustustega soklikivid, taastatakse soklimüüritis ja -liistud ning sillutisriba.Tööd lõppevad oktoobrikuu esimesel poolel ja neid teostab LinFas OÜ.

Oleme tänulikud kõigile, kes soovivad remonditöid toetada helistades koguduse annetustelefoninumbril 900 7755 (5 €) või pangaülekandega (EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus, Swedbank EE902200221040614950 märksõna "Kiriku remont")

Toeta Kaarli kiriku restaureerimistöid

KELLASÜSTEEM, LÄÄNESEINA SOKKEL, ORELIRÕDU AKNAD

Kaarli koguduse annetustelefoninumber

900 7755

Annetuse suurus on

5€

Annetuse toimumiseks palume helistamisel lõpuni kuulata automaatvastaja teavitus.

TULE VABATAHTLIKUKS!

Koguduses on pühendunud inimesi, kes panustavad oma aega vabatahtlikena. Arvestades koguduse suurust, võiks nende arv olla suurem. Vajadus on ka täiesti olemas, sest viinamägi on suur ja vajab harimist. Võimalusi kaasalöömiseks pakume lastest eakateni.

Iga osalemine aitab kaasa koguduse elavdamisele, kinnitab ja kasvatab inimese usku, kuulutab head sõnumit Jumala armastusest ning väljendab meie tänulikkust ja seeläbi tagasiandmist Jumalale selle eest, mida Tema on meile igaühele andnud. Igal inimesel on võimalus osaleda koguduse elus – kõik on väga oodatud, et Kaarli viinamägi kannaks Loojale meelepärast vilja.

Kui soovid väljendada oma tänu ja aidata kaasa koguduse tegevusele, siis anna endast teada:

VABATAHTLIKUD KAASATEENIJAD osalevad pühapäevastel jumalateenistustel. Nende ülesandeks on enne teenistust jagada lauluraamatuid ja panna kirja armulaualisi, lugeda Pühakirja tekste ning aidata jagada armulauaande.

VIDEOOPERAATORID teevad otseülekandeid pühapäevastelet missadelt. Vajalik õpetatakse selgeks kohapeal ja eelduseks on vaid arvutikasutamise oskus.

KIRIKUVALVURID hoolitsevad selle eest, et kiriku uksed oleks pea igal nädalapäeval avatud. Kaarli kogudus osaleb ka Teeliste Kiriku projektis, mil kiriku uksed on suvel pikemalt avatud. Sügis-talvisel ajal on lahtiolekuajad lühemad.

KORJANDUSE LÄBIVIIJAD on abiks pühapäevastel teenistusel.

LASTETÖÖ ootab abilisi laagrite ja ürituste korraldamisel, lisaks ka abilisi pühapäevakooli tundide läbiviimiseks.

LAULUHUVILISED saavad osaleda kooride töös (kontsertkoor, kammerkoor Canorus, naiskoor, lastekoorid). Lisaks kontsertidele Eestimaa kirikutes ja teistes paikades on koorid aeg–ajalt ka kaastegevad pühapäevastel missadel.

Huvilistel palume julgelt ühendust võtta!

Sinule, kes Sa oled kaotanud lähedase!

Lein võib võtta rohkem jõudu kui keegi oskaks arvata, seepärast tahab kogudus olla Sulle toeks ka selles eluetapis.

Kui soovid individuaalselt vestelda, saada lisainfot või tulla leinarühma, kus saavad kokku kaotusvalu kogenud inimesed, kes võivad kõige paremini mõista leinaga kaasnevaid tundeid ning anda seeläbi üksteisele jõudu, võta kindlasti ühendust

Saima Sellak-Martinsoniga (tel 619 9100; 5301 5848; saima.sellak-martinson@kaarlikogudus.ee)

Tallinna Kaarli kogudus otsib **NOORTEJUHTI**

Peamine töö on koguduse noortetöö koordineerimine ja arendamine ning lastetöö tegemistes kaasalöömine ja vajadusel ka abistamine.

Lisainfo: Õpetaja Jaak Aus, tel 5300 7734
Kandideerimiseks saata lühike enesetutvustus koos motivatsioonikirjaga „ Miks ma tahan olla noortejuht" koguduse õpetajale jaak.aus@kaarlikogudus.ee

ALBADEST

Pühapäeval Kaarli kirikusse tulles näeme vaimulike ja ilmikteenijate seljas kauneid valgeid rüüsid. Värvuse poolest ongi need tuntud kui albad (lad. k. *alba* = valge). Need on põhiline kiriklik rõivastus, mille traditsioon ulatub kaugesse aega – Rooma impeeriumini – arenedes välja tavapärasest argiriietusest – põlvedeni ulatuvast alustuunikast. Seega oli varakristluse perioodil alba nii sakraalne kui ka ilmalik rõivas ning erilisi preestrirüüsid ei tuntud – peaasi, et riietus oli korralik ja puhas. Sellega rõhutati, et Jumala ette tulles peab inimene eemaldama end argielu mustusest ja patususest.

6. sajandiks oli alba, nagu mitmed teisedki riideesemed, tavamoest välja läinud ja muutunud erilisteks ametirõivasteks vaimulikel ja ilmikutel, mida nad kandsid nii teenistustel kui ka argipäevadel, et eristada end tavakodanikest. Hiliskeskajaks, 13. sajandiks, oli läänekiriku ametirõivastus Rooma eeskujul täielikult välja kujunenud ning on oluliste muutusteta jäänud selliseks tänaseni.

Reformatsioon tõi 16. sajandil muuhulgas muutuse liturgilistes rõivastuses. Kuigi Martin Luther ise pidas vaimulike ametiriietuse problemaatikat hingeõndsuse seisukohalt ebaoluliseks (lad. k. *adiaphora*), avaldas sellele vastuseisu näiteks Genfis alanud kalvinistlik liikumine, mis rõhutab lihtsust ja vaoshoitust usuasjades, välistades igasuguse katoliiklikusest tuttava sümboolika. Ka Inglismaal põhjustas liturgiline rõivastus pikki ja teravaid vaidlusi, ent jäädi siiski alba ja sutaani juurde. Siiski paljudes luterlikes kogudustes jäädi senise, s.t. katoliku rõivastuse juurde või tehti seda vähendatud kujul – näiteks Skandinaaviamaades, kus jäi missadel kasutusse vaid alba ja kaasula ning kirikutalitustel sutaan lõkade või valge kraega.

Tänapäevalgi on nii katoliku kui ka protestantlikus kirikus vaimuliku ja ilmikteenijate liturgilises rõivastuses kindlal kohal valge alba, mis sümboliseerib puhtust, ristimises saadud uut elu ja lunastuse rõõmu. Reeglina on alba vöötatud nöörvööga ning vaimulik kannab selle all musta sutaani, ilmik lihtsalt korrektset riietust. Punutud vöö ehk *cingulum* sümboliseerib kasinust, puhtust ja pühitsust. Valgest nöörist või riideribast valmistatud vöö tõmmatakse kahekordselt ümber piha, sõlmitakse vasakul puusal ja jäetakse otsad vabalt rippuma.

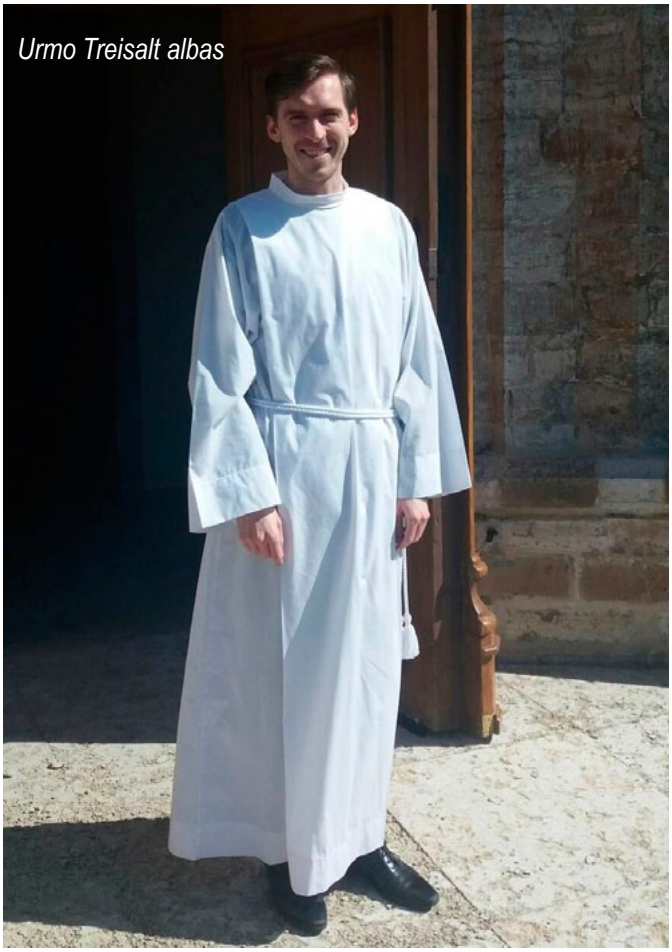
Urmo Treisalt albas

Foto: Külli Saard

Sarnaselt albale on ilmikteenijatel lubatud kanda ka koorirüüd. See on avara kaelaaugu ja laiade varrukatega pikk või üksnes põlvedeni ulatuv valge rüü. Vaimulik kannab koorirüü all sutaani, eriti juhul, kui koorirüü ulatub vaid põlvedeni.

Liturgiarõivastesse riietumine on osa jumalateenistuseks valmistumisest, mida tehakse rahu ja pühalikkusega, nagu toimetatakse kogu jumalateenistust. Riietumise ajal võib lugeda vaikselt vastavaid palveid. Seega on liturgilistel rõivastel oluline roll kirikutraditsioonis, mis ulatub tagasi juba antiikaega.

Jätkub novembri kuukirjas.

Vaimulike assistent Urmo Treisalt

Kuidas on koroonaviirus koguduse tegevust mõjutanud

Koguduse elu on väliselt jõudnud tavapärasesse rütmi: kiriku uksed on avatud, toimuvad missad, ristitakse lapsi, koos käivad leerirühmad, laulatatakse abielupaare ja viimsele teekonnale saadetakse lahkunuid. Samuti toimivad taas erinevad töövaldkonnad, kogunevad koorid, lastetöörühmad ja koguduse eakamad liikmed. Kuid lähtudes eelnevate aastate statistikast, saame pandeemia mõjusid paremini hinnata.

Võrdlesime viimase nelja aasta kaheksat kuud (2018–2021) ja tõdesime järgmist:

Ristimised: 2018–2020 on olnud stabiilsed (90–91 ristimist), 2021. aastal on ristimised vähenenud pea poole võrra (54 inimest). Kui vaadata aga eraldi laste ristimisi, siis on laste ristimise arv näiteks 2019. aastaga võrreldes väiksem neli korda.

Konfirmeerimised: 2018–2020 on olnud 76–94 konfirmeerimist, 2021. aastal ainult 47.

Laulatused: kõige suurem erinevus on 2019. aastaga võrreldes (vastavalt 27 ja 14 laulatust).

Matused: talituste arv on küll veidi vähenenud, aga mitte märkimisväärselt.

Liikmeannetused: Võrreldes 2020. ja 2021. aasta liikmeannetajate arvu septembri lõpu seisuga on neid sel aastal 365 võrra vähem. Ehkki see ei ole veel märgatavat mõju koguduse toimimisele avaldanud, oleme tänulikud kõigile, kes oma kodukogudust jätkuvalt toetavad.

Mõistetavalt on **jumalateenistustel osalejate arv** vähenenud ja loodame, et see arv stabiliseerub aja jooksul.

Koguduse infojuht Külli Saard

OKTOOBER KIRIKUS

SUURIM KÄSK – See käsk on meil temalt endalt, et kes armastab Jumalat, armastagu ka oma venda. 1Jh 4:21

P 03. OKTOOBER kell 10:00 Missa
kell 12:00 Missa
E 04. OKTOOBER kell 13:00 Missa
kell 19:00 Kontsert. Rahvusv Vaimulikumuusika festival CREDO Arvo Pärt. Kanon Pokajanen. Piletitega
T 05. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu
Tiit Kiik – orel. Sissepääs vaba.
K 06. OKTOOBER kell 17:30 Missa
N 07. OKTOOBER kell 07:45 Missa

IGAPÄEVANE LEIB – Kõikide silmad ootavad Sind ja Sina annad neile nende roa omal ajal. Ps 145:15

P 10. OKTOOBER kell 10:00 Missa, Lõikustänupüha
kell 12:00 Missa
E 11. OKTOOBER kell 13:00 Missa
T 12. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu
Kirill Lissijenko – klaver. Sissepääs vaba
K 13. OKTOOBER kell 17:30 Missa
N 14. OKTOOBER kell 07:45 Missa

JEESUSE SAADIKUD – Tema on andnud sulle teada, inimene, mis on hea. Ja mida nõuab Issand sinult muud, kui et sa teeksid, mis on õige, armastaksid headust ja käiksid alandlikult koos oma Jumalaga? Mi 6:8

P 17. OKTOOBER kell 10:00 Missa
kell 12:00 Missa
E 18. OKTOOBER kell 13:00 Missa
T 19. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu**.** Merje Parts – sopran, Malvi Lõhmus – viiul, Marika Kahar – orel. Sissepääs vaba
K 20. OKTOOBER kell 17:30 Missa
N 21. OKTOOBER kell 07:45 Missa

USUVÕITLUS – Ära lase kurjal võitu saada enese üle, vaid võida sina kuri heaga! Rm 12:21

P 24. OKTOOBER kell 10:00 Missa
kell 12:00 Missa
E 25. OKTOOBER kell 13:00 Missa
T 26. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu
Toomas Bubert – viiul, Piret Aidulo – orel. Sissepääs vaba
K 27. OKTOOBER kell 17:30 Missa
N 28. OKTOOBER kell 07:45 Missa

USU ALUSED – Teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis juba olemas – see on Jeesus Kristus! 1Kr 3:11

P 31. OKTOOBER kell 10:00 Missa, Usupuhastuspüha
kell 12:00 Missa

Juubeliaasta raames ootame kirikusse jutlustama piiskoppe, nii emeeritusi kui praegu ametis olevaid:

17. oktoobril piiskop Tiit Salumäe,
14. novembril peapiiskop emer Andres Põder,
05. detsembril piiskop Joel Luhamets ja
19. detsembril peapiiskop Urmas Viilma.

150 350

LEERIKOOL

25. september – 05. detsember 2021

3. oktoobril alustame **noorteleeriga**. Noorteleeri ootame noori vanuses 15–17 eluaastat. Leerikool lõpeb 2022. a kevadel. Tunnid toimuvad paar korda kuus pühapäeviti kell 12 koguduse majas.

Info ja registreerimine:
www.kaarlikogudus.ee/kogudus/leerikool/

Diakooniatöö

Koraalikoor
7. oktoobril kell 13 koguduse majas

Seenioride klubi
20. oktoobril kell 14 koguduse majas

SAADA EESTPALVESOOV

Kaarli koguduse kodulehel on võimalik saata oma eestpalvesoove ka elektrooniliselt. Meieni jõudnud rõõmu- ja murepalved kantakse jumalateenistustel ühises palves Jumala ette.

Vaata lähemalt www.kaarlikogudus.ee.

KOGUDUSE KANTSELEI

E, R	kell 10–13
T, N	kell 10–13, 14–16
K	kell 10–13, 14–18

Õpetaja Jaak Aus, **abiõpetaja Kaisa Kirikal, diakonid: Saima Sellak-Martinson, Tiit Zeiger, Meelis Holsting.** Kohtumine tuleb eelnevalt kokku leppida.

telefon: 619 9100
e-post: info@kaarlikogudus.ee
kodulehekülg: www.kaarlikogudus.ee
Facebook: EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus
pank: SEB EE171010022004706006
Swedbank EE392200221011214295
annetused remondi heaks:
Swedbank EE902200221040614950
annetused oreli hoolduse heaks:
Swedbank EE452200221057033689
annetused Kaarli Kooli toetuseks:
Swedbank EE332200221056298548